

VIEŠOJI ĮSTAIGA JONIŠKIO LIGONINĖ
Pašvitinio g. 21, LT-84152 Joniškis

INFORMACINIS LAPAS APIE
GIMDOS KONTRACEPTINĖS PRIEMONĖS
(SPIRALĖS) ĮDĖJIMĄ AR PAŠALINIMĄ

BENDROJI INFORMACIJA

1. Jums rekomenduojama įdėti gimdos kontraceptinę priemonę (toliau tekste - spiralę) dėl:
  - a. ilgalaikės kontracepcijos;
  - b. ilgalaikės kontracepcijos ir gydymo progestiniais (šios gimdos kontraceptinės priemonės (spiralės) sudėtyje yra hormoninis komponentas).
2. Gimdos spiralė – tai mažas plastmasinis, dažniausia T-formos gaminys (gali būti su vario, aukso priedais, su hormoniniu komponentu), skirtas apsaugai nuo neplanuoto nėštumo ar/ir naudojamas kaip gydymas progestiniais. Tai priemonė labiau tinkanti jau gimdžiusioms moterims (mažesnė nemalonių pojūčių ir komplikacijų tikimybė).

KONTRAINDIKACIJOS

3. Spiralės įdėti negalima jei:
  - a. yra diagnozuotas ar įtariamas nėštumas;
  - b. yra diagnozuotas ar dažnai kartojasi dubens organų uždegimai;
  - c. yra diagnozuota lytinių takų infekcija;
  - d. dar gydoma (nepagydyta) gimdos kaklelio displazija;
  - e. dar gydoma (nepagydyta) vidaus lytinių organų piktybinė liga;
  - f. yra diagnozuotas nenustatytos priežasties kraujavimas iš gimdos;
  - g. yra diagnozuota įgimta ar įgyta gimdos anomalija, įskaitant miomas, deformuojančias gimdos ertmę;
  - h. yra diagnozuota pacientės alergija variui, progestinams;
  - i. yra diagnozuota Wilsono liga, krešumo sutrikimai;
  - j. yra nustatytos aplinkybės, susijusios su pacientės padidėjusiu imlumu infekcijai.

PASEKMĖS IR PAVOJAI, ATSIŠAKIUS SPIRALĖS

4. Neįdėjus gimdos spiralės ir nenaudojant kito kontracepcijos būdo galimas nepalnuotas nėštumas.
5. Negydant (pvz.: nenaudojant spiralės su hormoniniu komponentu) ilgalaikių, gausių kraujavimų, gali atsirasti anemija (mažakraujystė) – dėl to gali sutrikti Jūsų sveikata.

SPIRALĖS ĮDĖJIMO ESMĖ, POBŪDIS, TIKSLAS

6. Spiralė įdedama į gimdos ertmę, kaip ilgalaikės (apie 5 metus) apsaugos nuo neplanuoto nėštumo (kontraceptinė) priemonė. Spiralė gali atlikti ir gydymo progestiniais vaidmenį, jei spiralės sudėtyje yra hormoninis komponentas. Procedūrą atlieka gydytojas.

7. Procedūra atliekama ambulatoriškai, nuskausminimas nebūtinai. Pacientei pageidaujant gali būti taikomas vietinis nuskausminimas.
8. Spirale gimdoje (pvz. Nova T ir kt.) mechaniškai dirgina gimdos gleivinę ir neleidžia įsitvirtinti nėštumui gimdoje.
9. Kai gimdos spirale yra su hormoniniu komponentu: yra reguliuojamas gimdos gleivinės vešėjimas - gleivinė darosi per plona, kad galima būtų pastoti (sumažėja ir menstruacinis kraujavimas), taip pat tirštėja gimdos kaklelio kanalo gleivės, todėl sperma negali prasiskverbti ir apvaisinti kiaušinėlio.

SPIRALĖS ĮDĖJIMO EIGA

10. Spirale įdedama į gimdą mėnesinių metu arba per 7 dienas nuo mėnesinių pradžios. Jei moteris neseniai pagimdė - ne anksčiau kaip po 6 savaičių po gimdymo. Nutraukus nėštumą, neesant infekcijos požymių, spirale galima įdėti iš karto.
11. Rekomenduojama, kad prieš spiralės įdėjimą, būtų ištirtos makštis išskyros ir citologinis gimdos kaklelio tepinėlis.
12. Spirale įdedama moteriai gulint ginekologinėje kėdėje. Gydytojas, apžiūrėdamas per makštį, įvertina gimdos padėtį ir dydį, tuomet makštis išplečiama skėtikliais (metaliniai ar plastikiniai instrumentai, padedantys gydytojui apžiūrėti gimdos kaklelį), tamponu išvaloma makštis ir gimdos kaklelis. Gimdos kaklelis fiksuojamas specialiu instrumentu – žnyplėmis (tuo metu pacientė gali pajusti lyg buką dūrimo jausmą), pro gimdos kaklelio angą – specialiu zonduku patikrinamas gimdos ertmės gylis, tuomet įkišama spirale (tuo metu pacientė gali jausti tempimą, maudimą pilvo apačioje). Įdėjus spirale į gimdą, nukerpami išorėje likę siūlai (jie reikalingi spiralei ištraukti ir periodinio tikrinimo metu įsitikinti, kad spirale neiškrito).
13. Spiralės ištraukimą atlieka gydytojas akušeris ginekologas ginekologinės apžiūros metu: instrumentu suimami gimdos kontracetinės priemonės siūlai ir ji ištraukiama. Jei siūlai yra nutrūkę, kartais tenka priemonę šalinti stacionare, taikant bendrinę nejautrą.
14. Kartais dėl anatominių ypatumų, ar moters individualios reakcijos šios priemonės įdėti nepavyksta. Tokiu atveju kontracepcijai rekomenduojami kiti būdai.

ALTERNATYVŪS DIAGNOSTIKOS IR GYDYMO METODAI

15. Kontracepcijai gali būti skiriamos kitos priemonės: hormoninės priemonės (tabletės, žiedai, pleistrai), naudojami prezervatyvai, gaubtuvėliai, vienkartinės spermicidinės priemonės (žvakutės, tabletės, tamponai į makštį), nutrauktas lytinis aktas, sterilizacija.

GALIMOS KOMPLIKACIJOS IR TOLESNĖS PASEKMĖS

16. Spirale įdedant ir ją ištraukiant gali šiek tiek skaudėti ir kraujuoti. Dėl vazovagalinės (sudirginimo) reakcijos Jums gali pasidaryti silpna, o epilepsija sergančioms moterims procedūra gali sukelti traukulius.
17. Dėl spiralės buvimo gimdoje gali būti dažnesnė dubens organų infekcija. Rizikos veiksniai yra lytiniai santykiai su daugeliu partnerių, dažni lytiniai santykiai ir jaunas moters amžius. Dubens infekcija gali sumažinti vaisingumą ir padidinti negimdinio nėštumo pavojų.
18. Jei Jums kartojasi dubens organų infekcija arba susirgus ūmine infekcija po kelių gydymo dienų nepradedate sveikti, spirale reikia pašalinti.
19. Jei atsiranda neįprastų makštis išskyrų, tikslinga atlikti makštis išskyrų tepinėlį, laiku gydyti infekciją.
20. Galimas spirale iškritimas. Spirale gali dalinai ar visiškai iškristi iš gimdos ertmės moteriai to nejaučiant, gali būti jaučiamas skausmas pilvo apačioje, atsirasti kraujingų išskyrų. Dalinis spirale iškritimas gali sumažinti jos veiksmingumą. Ne vietoje esančią spirale reikia pašalinti ir

- pakeisti nauja. Jūs, čiuopdama pirštu per makštį, galite pati pasitikrinti ar yra siūlai kyšantys iš gimdos kaklelio kanalo.
21. Labai retai pasitaikanti komplikacija įdedant spiralę yra gimdos sienelės pradūrimas. Spiralė gali pradurti gimdą (jos kūną ar kaklelį) ar įsiskverbti į šių organų sienelę (dažniausiai tai pasitaiko, kai spiralė paliekama gimdoje ilgiau nei numatyta (daugiau 5 metus), rečiau – jos įdėjimo metu. Šių komplikacijų galimybė yra didesnė laikotarpyje po gimdymo, esant neįprastai gimdos padėčiai, uždegimams. Įvykus šiai komplikacijai – spiralė šalinama, pacientė stebima, skiriamas priešuždegiminis gydymas, kartais reikalinga operacija.
  22. Pasitaiko negimdinio nėštumo atvejai (t.y. pastojimas ne gimdoje (kiaušintakyje, kiaušidėje ir t.t.) – ši patologija gydoma chirurginiu būdu stacionare. Negimdinio nėštumo pavojus didesnis moterims, kurioms anksčiau yra buvęs negimdinis nėštumas, dubens organų infekcija arba daryta dubens organų operacija. Jei moteriai skauda pilvo apačią, ypač po to, kai laiku nebuvo mėnesinių, reikia pasitikrinti, ar nėra negimdinio nėštumo.
  23. Gali susidaryti tokios aplinkybės, kad nebus matyti spiralės siūlų. Jei tikrinant Jūsų sveikatą gimdos kaklelyje nebus matyti spiralės siūlų, reikia nustatyti, ar Jūs nepastojusi. Siūlai gali būti įlindę į gimdos ertmę ar kaklelio kanalą ir gali pasirodyti artimiausių mėnesinių dienomis. Jeigu įsitikinta, kad nėštumo nėra, siūlų vietą galima atsargiai patikrinti specialiu instrumentu. Jeigu jų nerandama, priemonė gali būti iškritusi. Gimdos kontraceptinės priemonės padėtį galima nustatyti ir tiriant ultragarsu.

REKOMENDACIJOS ĮDĖJUS SPIRALĘ

24. Įdėjus spiralę, reikia reguliariai tikrintis pas gydytoją akušerį – ginekologą Rekomenduojama apžiūra po 4 ir po 12 savaičių (po spiralės įdėjimo), vėliau kartą į metus, jei anksčiau neatsiranda naujų nusiskundimų.
25. Po 5 metų spiralę reikia pašalinti. Jei norėsite ir toliau naudotis šiuo metodu, spiralę galima iškart pakeisti nauja.
26. Jei nėštumas nepageidaujamas, spiralė šalinama mėnesinių metu. Jei tai atliekama ciklo viduryje, o Jūs paskutinę savaitę turėjote lytinių santykių, tai galite pastoti, jei kita priemonė neįdedama iš karto.
27. Jei įdėta gimdos kontraceptinė priemonė be hormoninio komponento (pvz. Nova T), gali pagausėti menstruacijos, kartais jos būna skausmingesnės nei įprastai.
28. Jei gimdos kontraceptinė priemonė su hormoniniu komponentu (pvz.: Mirena) – menstruacijos palaiptams tampa negausios, pirmą pusmetį gali kartotis negausios kraujingos išskyros iš makšties.
29. Retai, bet kai kurioms moterims netinka gimdos kontraceptinės priemonės, nes jos nuolat jaučia diskomfortą pilvo apačioje. Tokiu atveju pasirenkamas kitas kontracepcijos būdas, o įdėta spiralę tenka pašalinti.